

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในครั้งนี้ ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ผลการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากร

- 1.1 ผลการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
- 1.2 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
- 1.3 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 1.4 ผลการศึกษาดูงาน
2. ผลการวิจัยในวงรอบที่ 1
  - 2.1 การวางแผน
  - 2.2 การนำแผนสู่การปฏิบัติ
  - 2.3 การสังเกตและการประเมินผล
  - 2.4 การสะท้อนผลการปฏิบัติ
3. ผลการวิจัยในวงรอบที่ 2
  - 3.1 ปรับปรุงแผน
  - 3.2 ลงมือปฏิบัติตามแผน
  - 3.3 สังเกตและประเมินผล
  - 3.4 สะท้อนผลการปฏิบัติ

4. ผลการประเมินภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
5. บทเรียนที่ได้จากการวิจัย

ผลการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากร

ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้ทั้งหมดมาจัดทำเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางและจุดเริ่มต้นของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

จากการนำเสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้นในที่ประชุมเพื่อเป็นแนวทางและจุดเริ่มต้นของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ได้รับความสนใจและมีการตอบรับจากคณะครูเป็นอย่างดี รวมทั้งมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ดังข้อความจากบันทึกการประชุม ดังนี้

“ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูมักเกิดขึ้นอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมของผู้เรียน ความรับผิดชอบ การขาดความมั่นใจในตนเอง การขาดเรียนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเจ็บป่วย การหนีเรียน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เด็กไม่ค่อยสนใจในขณะทำ การสอน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและการขาดเรียนของเด็กและความรับผิดชอบในการส่งงาน”

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

“ตระหนักและเข้าใจสภาพปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงพยายามหาทางแก้ไขปัญหาเหล่านั้นด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพของตนเอง และเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ควรมีสอนซ่อมเสริม เพราะเวลาในชั่วโมงไม่พอ นอกจากนี้ยังมีการเสริมแรงเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจการเรียน ตลอดจนมีการส่งเสริมความสามารถในด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้

ของผู้เรียน เพื่อให้ฝึกสมรรถภาพหลังเลิกเรียนและหากิจกรรมเสริมเพื่อให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง”

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

“การแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนดังกล่าว ครูจึงดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น นอกจากนี้การทำ วิจัยในชั้นเรียนยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดนิสัยใฝ่เรียนรู้และรับผิดชอบมากขึ้น

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

“เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน เด็กมีความคิดที่จะทำงานด้วยตนเองมากขึ้นสามารถนำเสนองานและส่งงานได้ตรงตามเวลามากขึ้น”

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

“การวิจัยในชั้นเรียนนอกเหนือจะส่งผลต่อผู้เรียนแล้ว ยังส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพอีกด้วยเพราะครูผู้สอนมีการศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาเทคนิคในการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม”

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

“ช่วยแก้ปัญหาในห้องเรียน ทำให้เกิดการเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เป็นการเปลี่ยนบทบาทของครูใหม่ เสริมพลังอำนาจแก่ครูในการแก้ปัญหาในชั้นเรียน ทำให้รู้ถึงวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เป็นการกระตุ้นการสอนแบบสะท้อนกลับ”

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

“ช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานครูที่มีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนาทักษะทางวิชาชีพครู เป็นการเชื่อมโยงระหว่างวิธีสอนกับผลที่ได้รับ ช่วยให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ในห้องเรียน ทำให้ครูเป็นผู้ดำเนินการเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง”

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนา ภาวะผู้นำครู และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

1.1 ผลของการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนา
ภาวะผู้นำครูและแนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง
ประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของ
นักเรียนโรงเรียนดงพญาสงคราม และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้
กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนดงพญาสงคราม ที่ร่วมกันจัดทำ
ขึ้น นำไปใช้ สอบถามและสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผลการศึกษารูปเป็น
หัวข้อใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1.1.1 ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูมีการพัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับ
เพื่อนครู ส่งความเป็นครูมืออาชีพภายใต้บรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกัน

1.1.2 การปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการ
แลกเปลี่ยนความรู้ที่เกิดในห้องเรียนและแลกเปลี่ยนทักษะของตนเองกับผู้อื่น

1.1.3 การให้ความสำคัญกับการประสานงาน การทำงานร่วมกัน
การมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาโรงเรียน

1.1.4 การมีส่วนร่วมในการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ
ของโรงเรียน

1.1.5 การบริหารจัดการในการทำงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
การปฏิบัติงานของครู การส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
พัฒนาหลักสูตรการส่งเสริมวิชาชีพครูเป็นแนวทางในการพัฒนา

1.1.6 การให้ความสำคัญกับการสร้างความไว้วางใจและการพัฒนาสาย
สัมพันธ์ การนำความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและนำไปสู่การปฏิบัติ
จริงในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดผลต่อการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ของ
ผู้เรียนสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน

1.2 ผลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้
กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนดงพญาสงครามและจาก
การศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัย
ได้นำเสนอต่อที่ประชุม เพื่อร่วมกันกำหนดหลักสูตรสำหรับการพัฒนา ที่ประชุมสรุปว่า สิ่ง

ที่เราควรดำเนินการเป็นอันดับแรกคือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำครู และแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งที่ประชุมได้เลือกใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากร ดังนั้น ที่ประชุมจึงได้ร่วมกันกำหนดหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากรในครั้งนี้ โดยเนื้อหาของหลักสูตรการฝึกอบรมมีรายละเอียด ดังนี้

- 1.2.1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
- 1.2.2 ภาวะผู้นำครู
- 1.2.3 กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
- 1.2.4 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)
- 1.2.5 กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนดงพญาสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.1 ผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในโรงเรียนดงพญาสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2.2 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการทั้งหมด มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น ดังรายละเอียดตามตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนดงพญาสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1(N=22)

รายการ	ก่อนอบรม			หลังอบรม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลค่า	$\bar{X}$	S.D.	การแปลค่า
1. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	2.40	0.98	น้อย	4.54	0.12	มากที่สุด
2. ภาวะผู้นำครู	2.43	1.09	น้อย	4.67	0.97	มากที่สุด
3. กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	2.60	1.67	ปานกลาง	4.32	0.60	มาก
4. กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)	2.19	0.34	น้อย	4.43	0.83	มาก
รวมเฉลี่ย	2.40	1.02	น้อย	4.49	0.63	มาก

จากตาราง 5 พบว่า หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.63) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = 1.02) และพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในภาวะผู้นำครูในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.97) รองลงมาคือ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.83) และมีความเข้าใจในกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.60)

สิ่งสำคัญที่ครูได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียน ตลอดจนได้เห็นแนวคิดและร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนดงพญาสุขเคราะห์

3. ผลการศึกษาดูงาน

ผลการศึกษาดูงาน ประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่

- 3.1 ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมและสนับสนุนครูให้มีการพัฒนาตนเอง และเป็นผู้นำแห่งการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- 3.2 ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้มีความเชี่ยวชาญในทุกๆ ด้านและเป็นผู้จัดการการเรียนรู้
- 3.3 ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีบุคลิกภาพที่ดี สุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส และให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน
- 3.4 ครูต้องรู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสามารถทำงานร่วมกับครูคนอื่น
- 3.5 ครูต้องช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
- 3.6 ครูต้องมีความเป็นมืออาชีพ กล้าที่จะปรับเปลี่ยนวิธีเรียน วิธีสอน ให้เหมาะสมกับบริบทต่างๆ
- 3.7 ครูต้องมีความกล้าที่จะคิด และเปลี่ยนแปลงการทำงานของตนเอง ด้วยการศึกษจากบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
- 3.8 ครูควรมีเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการสร้างเครือข่ายการทำงาน การเป็นผู้ให้ และเป็นผู้รับระหว่างเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาตลอดจนผู้ใต้บังคับบัญชา

ดังข้อความจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ในการทำกิจกรรมของทางโรงเรียน จะดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนที่วางแผนตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียน มีการประชุม หรือยึดหยุ่นแผนการทำงาน

ได้บ้าง เพื่อความเหมาะสม แต่โดยหลักๆ แล้ว การทำงานเกิดจากคณะครูทุกคน มีความเป็นผู้นำในตัวเอง ฝ่ายบริหาร ได้แจจแจงหน้าที่การทำงานตามแผนงาน ไว้อย่างชัดเจน”

.....

(ผู้บริหารโรงเรียน : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราจะได้รับการสนับสนุนที่ดีจากเครือข่ายการทำงาน ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด เมื่อครูคนใดมีความต้องการทำวิจัยเรื่องใด ก็จะไปติดต่อหรือประสานงานไปยังเครือข่าย ในด้านเอกสาร ข้อมูลหรือความร่วมมือที่ทางเครือข่ายมีให้กันมาตลอด เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความสำเร็จให้แก่ทางโรงเรียน ”

(ครูโรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ หัวหน้า EP: สัมภาษณ์)

โรงเรียนได้รับรางวัล “OBEC AWARD” การบริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประจำปี 2558 และได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานระดับปฐมวัย ในปี 2558 ประเด็นหลักที่โรงเรียนได้รับรางวัลนี้เป็นปลายทางของเรา แต่กระบวนการทำงานนั้น ภาวะผู้นำครูเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากเพราะลำพังผู้บริหารไม่สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาได้เต็มที่ครูทุกคนต้องมีภาวะผู้นำที่จะสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมต่างๆ เพื่อที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โรงเรียนได้รับรางวัลโครงการวิทยาศาสตร์ระดับภาค ชนะเลิศ ก็เพราะภาวะผู้นำที่สอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการทำโครงการ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ

(ครูโรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ หัวหน้าวิชาการ: สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราจะสอนให้นักเรียนรู้จักคิด ไม่กลัวและไม่ตามในสิ่งที่ผิด เราไม่ใช่ไม่เร็ว ไม่ดู ไม่ตวาด อยู่กับเขาด้วยเหตุผล ปีนี้ คือปี 2558 เราเริ่มการสอนแบบ Thinking School คือสอนให้คิด จึงทำให้นักเรียนของเรา เช่น ด.ช.พลภัทร องอาจ หรือน้องโชกุน ได้รับรางวัลนักเรียนพระราชทาน ประจำปี 2558 และได้รับการคัดเลือกเป็นเยาวชนดีเด่น เพื่อพบ นายกรัฐมนตรี พล.เอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ณ ดิกลันดิ ไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2559 ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นได้ผ่านการวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อเก็บผลการศึกษาไว้ประกอบการดำเนินกิจกรรมต่อไป การศึกษาต่อไป

(ครูโรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์หัวหน้าฝ่ายประเมินผลโรงเรียน: สัมภาษณ์)

ผลการวิจัยในวงรอบที่ 1

1. ขั้นการวางแผน (Planning)

สิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการร่วมกันในขั้นตอนนี้ คือ การระบุสภาพปัญหาและ การร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ เป้าหมายในการพัฒนา และวิธีการพัฒนา โดยวิธีการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยใช้ในการกำหนดสิ่งดังกล่าว คือ การร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งได้กล่าวตามรายละเอียด ดังนี้

1.1 การร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา โดยเกิดขึ้นหลังจากครูในโรงเรียนดงพญาสงคราม ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไข ปัญหา การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ รายละเอียดของการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา มีดังต่อไปนี้

ตาราง 6 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู (N = 22)

การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. มีความมุ่งมั่นและการพัฒนาตนไปสู่ครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่องและการสนับสนุนและช่วยเหลือเพื่อนร่วมวิชาชีพ	3.28	0.48	ปานกลาง	3.71	0.75	มาก	0.13	
2. ให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมวิชาชีพ	3.72	1.11	มาก	4.00	0.00	มาก	0.07	
3. การเตรียมตนให้พร้อมในด้านต่างๆ เพื่อรับมือสถานการณ์ได้ด้วยความรู้สึที่ดีต่อตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ	3.54	1.34	มาก	4.64	0.53	มากที่สุด	0.30	4
4. มีการวางแผนทางให้ตนเองสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้อย่างมั่นใจ	3.00	0.99	ปานกลาง	4.49	0.45	มาก	0.49	1
5. มีศักยภาพที่มีคุณค่าอยู่ในตัวเองสามารถฝึกหัดและพัฒนาตนได้	3.28	0.48	ปานกลาง	3.71	0.75	มาก	0.13	
6. มีการพัฒนาตนไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพภายใต้บรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันของครู	3.45	0.23	ปานกลาง	4.45	0.12	มาก	0.28	5

ตาราง 6 (ต่อ)

การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
7. ครูผู้นำการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ	3.21	0.24	ปานกลาง	4.32	0.14	มาก	0.34	3
8. การปรับปรุงและพัฒนาตนเองทุกเวลาและอย่างต่อเนื่อง	3.28	0.48	ปานกลาง	3.71	0.75	มาก	0.13	
9. การวางแผนทางให้ตนเองสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้อย่างมั่นใจ	3.28	0.48	ปานกลาง	3.71	0.75	มาก	0.13	
10. เป็นผู้ที่หมั่นฝึกฝนตนเองอยู่เสมอและเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษากับครูใหม่	3.71	1.11	มาก	4.00	0.00	มาก	0.07	
11. มีวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู	3.34	1.34	ปานกลาง	4.63	0.53	มากที่สุด	0.38	2
12. ส่งเสริมความรู้สึกรักในคุณค่าแห่งตนให้สูงขึ้น มีความเข้าใจตนเองสามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนได้เต็มศักยภาพ	3.74	1.34	มาก	4.62	0.53	มากที่สุด	0.23	
เฉลี่ย	3.40	0.80	ปานกลาง	4.16	0.44	มาก	0.22	

จากตาราง 6 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการพัฒนา

ตนเองและเพื่อนครูเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือส่งเสริมความรู้สึกรู้สึกในคุณค่าแห่งตนสูงให้ขึ้น มีความเข้าใจตนเอง สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนได้เต็มศักยภาพ (ค่าเฉลี่ย = 3.74) รองลงมาคือ ให้บริการการฝึกอบรมแก่เพื่อนร่วมงาน(ค่าเฉลี่ย = 3.72) และลำดับที่สามคือ เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษากับครูใหม่ (ค่าเฉลี่ย = 3.45) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.16) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือการเตรียมตนให้พร้อมในด้านต่างๆ เพื่อรับกับสถานการณ์ได้ด้วย ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 4.64) รองลงมาคือ มีวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู (ค่าเฉลี่ย = 4.63) และลำดับที่สามคือมีส่งเสริมความรู้สึกรู้สึกในคุณค่าแห่งตนให้สูงขึ้นไป มีความเข้าใจตนเอง สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนได้เต็มศักยภาพ (ค่าเฉลี่ย = 4.62) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู (ค่าเฉลี่ย = 4.16) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.40) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย 0.22

ตาราง 7 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการเรียนการสอน (N = 22)

การเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. การปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	2.90	1.03	ปานกลาง	4.56	0.45	มากที่สุด	0.57	1
2. เป็นผู้นำทางการเรียนการสอน	3.20	0.55	ปานกลาง	4.34	1.01	มากที่สุด	0.35	
3. การเป็นแบบอย่างที่ดีของการสอนและการ	3.09	0.67	ปานกลาง	4.55	0.23	มากที่สุด	0.47	2

ตาราง 7 (ต่อ)

การเรียนรู้และการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
เรียนรู้และเข้าใจ ทฤษฎีจิตวิทยา พัฒนาการ								
4. ครูแสดงความ เชี่ยวชาญระดับสูง การเรียนรู้และการสอน	3.12	0.21	ปาน กลาง	4.45	0.78	มาก	0.42	3
5. เป็นครูผู้นำกลุ่ม สาระการเรียนรู้	3.56	0.21	ปาน กลาง	4.45	0.78	มาก	0.25	
6. เป็นผู้สอนที่ดีใน ห้องเรียน	3.14	0.11	ปาน กลาง	4.44	0.16	มาก	0.41	4
7. มีการสนทนา อย่างสร้างสรรค์	3.17	0.34	มาก	4.19	0.08	มาก	0.32	
8. เป็นแบบอย่าง ทางการสอน	3.89	0.24	มาก	4.78	0.17	มาก ที่สุด	0.22	
เฉลี่ย	3.25	0.42	ปาน กลาง	4.47	0.45	มาก	0.37	

จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้
กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการเรียนรู้และการ
สอน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.25) เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ เป็นแบบอย่างทางการสอน
(ค่าเฉลี่ย = 3.89) รองลงมาคือ เป็นครูผู้นำกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 3.56) และ
ลำดับที่สามคือเป็นผู้นำทางการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 3.20) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.47) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือเป็น

แบบอย่างทางการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.78) รองลงมาคือ การปรับปรุงการเรียนการสอนใน
ชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 4.56) และลำดับที่สามคือ การเป็นแบบอย่างที่ดีของการ
สอนและการเรียนรู้และเข้าใจทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ (ค่าเฉลี่ย = 4.55) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้
กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัยด้านการเรียนการ
สอน (ค่าเฉลี่ย = 4.47) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.25)

ค่าดัชนี PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.37

ตาราง 8 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้
กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ร่วม
วิจัย ด้านการมีส่วนร่วม (N=22)

การมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI_{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	4.11	0.45	มาก	4.90	0.99	มากที่สุด	0.19	
2. มีกระบวนการ ในการสร้าง ความสัมพันธ์	3.99	0.87	มาก	4.30	0.46	มาก	0.07	
3. เป็นผู้ ประสานงาน	3.78	1.12	มาก	4.56	0.08	มากที่สุด	0.20	
4. ทำงานร่วมกับ ครูคนอื่น ๆ และ ผู้บริหารด้วย ความเต็มใจ	3.20	1.00	ปาน กลาง	4.87	0.99	มากที่สุด	0.52	1
5. การมีส่วนร่วม ในการพัฒนา โรงเรียน และการ มีส่วนร่วมกับ ผู้ปกครองและ ชุมชน	3.56	1.70	มาก	4.30	0.66	มาก	0.20	1

ตาราง 8 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
6. การเป็น แบบอย่างใน การประสาน ความร่วมมือ	4.10	0.33	มาก	4.68	0.34	มากที่สุด	0.14	
7. มีการสนทนา อย่างสร้างสรรค์	3.17	0.34	ปาน กลาง	4.19	0.08	มาก	0.32	
8. มีส่วนร่วมใน การพัฒนา	3.43	0.53	ปาน กลาง	4.15	1.06	มาก	0.20	
เฉลี่ย	3.36	0.79	ปาน กลาง	4.49	0.58	มาก	0.33	

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัยด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.11) รองลงมาคือการเป็นแบบอย่างในการประสานความร่วมมือ (ค่าเฉลี่ย = 4.10) ลำดับที่สามคือกระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย = 3.99) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.49) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.90) รองลงมาคือทำงานร่วมกับครูคนอื่น ๆ และผู้บริหารด้วยความเต็มใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.87) และลำดับที่สามคือการเป็นแบบอย่างในการประสานความร่วมมือ (ค่าเฉลี่ย = 4.68) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย การคิด (ค่าเฉลี่ย = 4.49) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.36)

ค่าดัชนี PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.33

ตาราง 9 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (N =22)

การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. ความสามารถในการระบุลักษณะของปัญหาและข้อขัดแย้ง	3.09	0.88	ปานกลาง	4.56	1.09	มากที่สุด	0.47	2
2. การให้บริการในการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาหลักสูตร	3.28	0.48	ปานกลาง	4.73	0.75	มากที่สุด	0.44	3
3. การวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพขององค์กร	3.11	0.45	ปานกลาง	4.71	0.78	มากที่สุด	0.51	1
4. มีความสามารถในการบริหารอารมณ์และมีจริยธรรม	3.23	1.01	ปานกลาง	4.78	0.99	มากที่สุด	0.47	2
5. การสร้างแรงบันดาลใจ	3.84	0.74	มาก	4.62	0.94	มากที่สุด	0.20	
6. เป็นตัวแทนขององค์กรทั้งในโรงเรียนหรือของสมาคมท้องถิ่น	3.49	0.97	ปานกลาง	4.84	0.37	มากที่สุด	0.38	5

ตาราง 9 (ต่อ)

การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
7. การกระตุ้นความพยายามของผู้ตาม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์	3.99	0.99	มาก	4.87	0.44	มากที่สุด	0.22	1
8. เข้าใจความขัดแย้งอันมักจะเกิดขึ้นกับภารกิจของโรงเรียน	3.27	0.90	ปานกลาง	4.14	0.14	มาก	0.26	
9. การเอาใจใส่ดูแลค้ำึงถึงความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.45	0.47	ปานกลาง	4.86	0.85	มากที่สุด	0.40	4
10. มีการติดต่อสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ที่ดี	3.71	0.12	มาก	4.25	0.64	มาก	0.14	
เฉลี่ย	3.44	0.70	ปานกลาง	4.63	0.69	มากที่สุด	0.34	

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ การกระตุ้นความพยายามของผู้ตาม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย = 3.99) รองลงมาคือ การสร้างแรงบันดาลใจ (ค่าเฉลี่ย = 3.84) ลำดับที่สามคือ มีการติดต่อสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ที่

ดี (ค่าเฉลี่ย = 3.71) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.63) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือการกระตุ้นความพยายามของผู้ตาม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย = 4.87) รองลงมาคือการเอาใจใส่ดูแลคำนึงถึง ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 4.86) และลำดับที่สามคือเป็นตัวแทนขององค์กรทั้งในโรงเรียนหรือของสมาคมท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 4.84) ตามลำดับในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย การรู้จักและเข้าใจตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.63) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.44) ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.34

ตาราง 10 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการบริหารจัดการ (N =22)

การบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. ตัดสินใจด้วยตัวเอง ในเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น	2.71	0.75	ปานกลาง	3.85	1.21	มากที่สุด	0.42	
2. มีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี	3.28	0.95	ปานกลาง	4.86	0.37	มากที่สุด	0.48	1
3. ความสามารถในการจูงใจคน ผู้นำที่สามารถชักจูงให้ผู้อื่นร่วมมือกับตนได้	3.28	0.48	ปานกลาง	3.73	0.75	มาก	0.13	

ตาราง 10 (ต่อ)

การบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
วินิจฉัยสั่งการ								
5. ส่งเสริม ประสิทธิภาพการจัด การศึกษาของ สถานศึกษา	4.28	0.75	มาก	4.2	0.48	มาก ที่สุด	0.10	2
6. พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	3.28	0.48	ปาน กลาง	3.71	0.75	มาก	0.13	
7. การส่งเสริม ความก้าวหน้าใน วิชาชีพแก่เพื่อน ร่วมงาน	3.79	0.36	มาก	4.42	0.00	มาก	0.16	3
8. การปฏิบัติงาน อย่างไตร่ตรอง	3.14	0.69	ปาน กลาง	3.85	1.06	มาก	0.22	
9. ความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติงาน ของตน	3.23	0.34	ปาน กลาง	4.19	0.08	มาก	0.29	
เฉลี่ย	3.37	0.61	ปาน กลาง	4.19	0.54	มาก	0.24	

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการบริหารจัดการเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.28) รองลงมาคือการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.79) ลำดับที่สามคือความฉลาดไหวพริบในการวินิจฉัยสั่งการ (ค่าเฉลี่ย = 3.72) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

(ค่าเฉลี่ย = 4.19) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือมีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี (ค่าเฉลี่ย = 4.86) รองลงมาคือส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.72) และลำดับที่สามคือการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.42) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย การจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.19) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.37)

ค่าดัชนี PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.24

ตาราง 11 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการมุ่งความสำคัญผู้เรียน (N =22)

	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI_{modified}	ลำดับความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
1. การสร้างควมไว้วางใจและการพัฒนาสายสัมพันธ์	3.54	1.34	มาก	4.62	0.53	มากที่สุด	0.30	
2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน	3.52	0.75	มาก	4.70	0.48	มากที่สุด	0.33	
3. การเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้านทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้	3.57	0.53	มาก	4.28	0.75	มาก	0.19	

ตาราง 11 (ต่อ)

การมุ่ง ความสำคัญที่ ผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	Mean	S.D	ระดับ	Mean	S.D	ระดับ		
4. ส่งเสริมการ เรียนรู้ของผู้เรียน	3.99	0.98	มาก	4.66	0.67	มากที่สุด	0.16	
5. การ ประสานงานและ การจัดการงาน เกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษาและ หลักสูตรท้องถิ่นที่ ใช้ร่วมกันในเขต พื้นที่การศึกษา	3.21	0.32	ปาน กลาง	4.51	0.78	มากที่สุด	0.40	1
6. ดูแลเอาใจใส่ นักเรียนของตน	3.14	0.89	ปาน กลาง	4.25	0.45	มาก	0.35	2
7. การมุ่งพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน	3.78	0.56	มาก	4.67	1.09	มากที่สุด	0.23	
8. ให้ความสำคัญ กับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	3.71	0.48	มาก	4.42	0.78	มาก	0.19	
เฉลี่ย	3.35	0.73	ปาน กลาง	4.51	0.69	มาก ที่สุด	0.34	

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้
กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ด้านการมุ่ง
ความสำคัญที่ผู้เรียนเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย =
3.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกส่งเสริมการเรียนรู้

ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.99) รองลงมาคือการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.78) และลำดับที่สามคือให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 3.71) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.70) รองลงมาคือการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.67) และลำดับที่สามคือส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.66) ตามลำดับ

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย บทบาทในการจัดการเรียนรู้ของครู (ค่าเฉลี่ย = 4.51) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.35)

ค่าดัชนี PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.34

จากตารางที่ 5 – 11 เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ใช้คำตอบจากแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ (Dual Responses) สำหรับสอบถามผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนดงพญาสงคราม

หลังจากได้ทราบสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน สรุปให้เห็นถึงส่วนที่เป็นปัญหาและความต้องการพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในการใช้การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งมีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง ดังบางส่วนของบทสนทนาในการประชุม

“แนวทางในการพัฒนาควรจะต้องคล้องกับปัจจัยที่ทำให้มีภาวะผู้นำครูในการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 6 องค์ประกอบ มาเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาครั้งนี้”

(ครูชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : บันทึกการสนทนา)

“ควรใช้แนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบทั่วไป มาประกอบในการกำหนด
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในการใช้การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : บันทึกการสนทนา)

“เห็นด้วยในการนำแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาภาวะผู้นำ แต่ควรนำเรื่อง
การวิจัยในชั้นเรียนมาประกอบด้วยพร้อมๆ กัน”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 : บันทึกการสนทนา)

“เราควรนำผลที่ได้จากแบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม แปลงเป็นโครงการ
พัฒนานำสู่การปฏิบัติ จริง เพื่อให้เกิดผลโดยเร็ว รวมถึงศึกษาถึงผลการนำผลการวิจัยไป
ปฏิบัติด้วย”

(ครูสายชั้นอนุบาล : บันทึกการสนทนา)

ในที่สุดผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ในแต่ละสายชั้น ได้กำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อใช้
เป็นหลักในการกำหนดกิจกรรมและวิธีการในพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้
กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัน

แนวทางการพัฒนาที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์ ขึ้นมีวิธีการ
ดังต่อไปนี้

1. ให้ศึกษาเอกสาร
2. จัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้
3. ให้สื่อการเรียนการสอน
4. สร้างขวัญและกำลังใจ
5. การกำกับติดตาม และประเมินผล

ลักษณะของภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัน
การพัฒนา

นอกจากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจะได้ร่วมกันวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนา
แล้วยังได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงลักษณะภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการ
เรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบผลสำเร็จของการ

พัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เมื่อการพัฒนา
 ดำเนินการเสร็จสิ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยขอเสนอระดับบุคคล ระดับสายชั้นและ
 ระดับโรงเรียน ดังต่อไปนี้

ระดับบุคคล

ในระยะแรกเริ่มที่บุคลากรได้รับการปฏิบัติการตามแนวทางดำเนินงานตาม
 กรอบการวิจัยเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของ
 นักเรียน ก่อนการพัฒนา แต่ละคนมีความแตกต่างกันมาก คือ แตกต่างกันทั้งความรู้
 ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในการปฏิบัติการวิจัย นอกจากนี้บางส่วนยังมี
 ทัศนคติไม่ดีต่อการทำวิจัยเพราะคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน ภาระงานสอนก็มากพอ และ
 ภาระการประเมินเอกสารและอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้ครูต้องปรับตัวเปลี่ยนแนวคิดและ
 วิธีการคิดใหม่ ตลอดจนจนต่างยังไม่มีความเข้าใจว่า จะเป็นผู้ดำเนินการวิจัยได้อย่างไรแม้แต่
 ตัวเองก็ยังทำวิจัยไม่เป็นเลย

ระดับสายชั้น

โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์มีการแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็นระดับสายชั้น ดังนี้
 สายชั้นอนุบาลสายชั้นประถมศึกษา ป.1-3 สายชั้นประถมศึกษา ป.4-6 และสายชั้น
 มัธยมศึกษา เมื่อรวมกลุ่มย่อยแยกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาวะผู้นำ
 ครู ในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน คือจะรวมกลุ่มกันในสาย
 ชั้นเดียวกัน ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสายชั้นในเรื่องการทำวิจัย เพราะเข้าใจว่า
 งานวิจัยต่างระดับไม่เหมือนกัน

ระดับโรงเรียน

การที่โรงเรียนได้ริเริ่มการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อ
 พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานแก่ครูที่มากมายอยู่
 แล้ว ปัญหาในชั้นเรียนก็มีมากแต่ก็พอจะทนๆ อยู่ไปได้ จึงไม่เห็นความจำเป็นที่ต้อง
 ดำเนินการมีภาวะผู้นำในการวิจัยเลยตลอดจนคิดว่าไม่มีแหล่งข้อมูลและวิทยากรที่จะให้
 ความรู้และอยู่ใกล้ชิดเพื่อตอบคำถามและให้คำแนะนำเมื่อครูเกิดปัญหาในการทำวิจัย

1.2 การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion)

หลังจากที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้นำข้อมูลที่สรุปได้มาดำเนินการจัด “การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ซึ่งจัดขึ้นเพื่อร่วมกันกำหนดวิธีการพัฒนา กำหนดกิจกรรมและโครงการที่จะใช้ในการพัฒนา รายละเอียดและผลของการสนทนากลุ่มมีดังนี้”

1.2.1 วัน เวลา ที่ดำเนินการ วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2558

1.2.2 สถานที่ ใช้ห้องประชุม โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

1.2.3 ผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มได้แก่ สมาชิกที่เป็นตัวแทนสายชั้นและบุคลากรที่เป็นผู้ร่วมวิจัยทั้งสิ้น 22 คน

ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำเอาคุณลักษณะภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ที่ทำการสังเคราะห์เอกสารได้ เสนอต่อที่ประชุมเพื่อร่วมกันวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ที่สามารถทดสอบและวัดได้จริงโดยกำหนดประเด็นในการสนทนาแยกเป็นระดับต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่สามารถประเมินได้ในระดับบุคคล คืออย่างไร

2. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในระดับสายชั้นคืออย่างไร

3. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในระดับโรงเรียนคืออย่างไร

ผลการสนทนากลุ่มที่พิจารณาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับต่างๆ ดังรายละเอียดตาราง 12

ตาราง 12 องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
1. การพัฒนาตนเอง และเพื่อนครู	1) มีความมุ่งมั่นและการพัฒนาตนเองไปสู่ครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนและช่วยเหลือครูคนอื่นให้สามารถพัฒนาไปสู่ครูมืออาชีพด้วย 2) ให้บริการ การฝึกอบรมแก่เพื่อนร่วมงาน 3) การสร้างทักษะและความมั่นใจให้กับผู้อื่น 4) การสามารถชี้แนะผู้ร่วมงานและเพื่อนครูโดยวิธีคิดแบบไตร่ตรองและค้นหาด้วยตนเอง 5) ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับครูคนอื่น 6) มีการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพภายใต้บรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันของครู 7) ครูผู้นำ 8) เป็นผู้นำทางชีวิตให้กับเพื่อนครู 9) การพัฒนาวิชาชีพครูให้กับเพื่อนร่วมงาน 10) เป็นผู้ที่หมั่นฝึกฝนตนเองอยู่เสมอและเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษากับครูใหม่ 11) มีวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู 12) มีการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู
2. การเรียนการสอน	1) การปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง 2) เป็นผู้นำทางการเรียนการสอน 3) การเป็นแบบอย่างที่ดีของการสอนและการเรียนรู้และเข้าใจทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ 4) ครูแสดงความเชี่ยวชาญระดับสูงด้านการเรียนการสอน 5) ครูผู้นำกลุ่มสาระ 6) เป็นผู้สอนที่ดีในห้องเรียน 7) การแลกเปลี่ยนความรู้ที่เกิดในห้องเรียนและแลกเปลี่ยนทักษะของตนเองกับผู้อื่น 8) เป็นแบบอย่างทางการสอน
3. การมีส่วนร่วม	1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) กระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ 3) ผู้ประสานงาน 4) ทำงานร่วมกับครูคนอื่นๆ และผู้บริหารด้วย 5) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน 6) การเป็นแบบอย่างในการประสานความร่วมมือ 7) มีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์ 8) มีส่วนร่วมในการพัฒนา

ตาราง 12 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
4.การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	1) ความสามารถในการระบุลักษณะของปัญหาและข้อขัดแย้ง 2) การให้บริการในการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาหลักสูตร 3) การวินิจฉัย วิเคราะห์สภาพขององค์กร 4) การแสดงความสามารถในการแนะนำแบบคลินิก 5) ครูผู้นำที่ไม่เป็นทางการ 6) รับผิดชอบต่อเป็นตัวแทนขององค์กรทั้งในโรงเรียนหรือของสมาคมท้องถิ่น 7) การสร้างพันธกิจร่วมกับสถาบันผลิตครู 8) เข้าใจความขัดแย้งอันมักจะเกิดขึ้นกับภารกิจของโรงเรียน 9) เป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง 10) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
5. การบริหารจัดการ	1) การได้รับการเสริมพลังอำนาจเพื่อแก้ปัญหา 2) การบริหารจัดการในการทำงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู 4) การบ่มเพาะจิตวิญญาณการเป็นครู 5) ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 6) เป็นผู้พัฒนาหลักสูตร 7) การส่งเสริมวิชาชีพครู 8) มีผลการปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง 9) เป็นผู้นำทางการบริหารจัดการ
6. การมุ่งความสำคัญผู้เรียน	1) การสร้างความไว้วางใจและการพัฒนาสายสัมพันธ์ 2) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนโดยก่อให้เกิดผลต่อการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้านทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) การประสานงานและการจัดการงานเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่ใช้ร่วมกันในเขตพื้นที่การศึกษา 6) ดูแลเอาใจใส่ในนักเรียนของตน 7) การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน 8) มุ่งความสำคัญที่นักเรียน

หลังจากที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แล้วได้นำเอาดัชนีชี้วัดของการทำงานที่จะทำให้บรรลุลักษณะความมีภาวะผู้นำครูในการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งระดับบุคคล ระดับสายชั้น และระดับโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 55 รายการ มาร่วมกันกำหนดวิธีการและ กิจกรรมการพัฒนา โดยการสนทนากลุ่ม ซึ่งดำเนินการเป็นครั้งที่ 2 และมีรายละเอียดดังนี้

1. วัน เวลา ที่ดำเนินการ วันที่ 28 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2558

2. สถานที่ ใช้ห้องประชุม โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3. ผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มได้แก่ สมาชิกที่เป็นตัวแทนสายชั้น และบุคลากรที่เป็นผู้ร่วมวิจัยทั้งสิ้น 22 คน

ประเด็นการสนทนากลุ่มมีดังนี้

1. ภายในดัชนีชี้วัดที่จะทำให้การพัฒนาบรรลุถึงความมีภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งระดับบุคคล ระดับสายชั้น และระดับโรงเรียน จะใช้วิธีการอย่างไร และสามารถหลอมรวม หรือกำหนดเป็นกิจกรรมอะไรได้บ้าง

2. ร่วมกันกำหนดกิจกรรมต่างๆ เหล่านั้นเข้าเป็นโครงการ ที่จะใช้พัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

จากการสนทนาในครั้งนี้ได้ข้อสรุป เกี่ยวกับวิธีการที่จะใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ได้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร
2. จัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้
3. ใช้สื่อการเรียนการสอน
4. สร้างขวัญและกำลังใจ
5. การกำกับติดตาม และประเมินผล

ต่อจากนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมดนั้นมาเป็นแนวทาง ในการกำหนดเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาเป็นหลักได้ กิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
2. ประชุมระดมความคิดและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน
3. จัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้
4. จัดทำและหาสื่อการเรียนการสอน
5. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน
6. ส่งเสริมการเป็นครูมืออาชีพ
7. ส่งเสริมการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
8. ส่งเสริมการเป็นผู้นำการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
9. ส่งเสริมการเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี
10. ส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดี
11. การศึกษาดูงาน
12. การนิเทศ ติดตาม
13. การวัดผลประเมินผล
14. ยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้รางวัล

เมื่อนำทั้ง 14 กิจกรรมมาพิจารณาถึงความสอดคล้อง กับปัจจัยที่ทำให้ครูมีภาวะผู้นำครูและนำไปใช้ในกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์เอกสารไว้แล้ว ดังตาราง 13-18

ตาราง 13 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู

กิจกรรมพัฒนา	ภาวะผู้นำครู	การพัฒนาตนเอง และเพื่อนครู
1. มีความมุ่งมั่นและการพัฒนาตนไปสู่ครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่องและการสนับสนุนและช่วยเหลือเพื่อนร่วมวิชาชีพ		✓
2. ให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมวิชาชีพ		✓
3. การเตรียมตนให้พร้อมในด้านต่างๆ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ได้ด้วยความรู้สึที่ดีต่อตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ		✓
4. มีการวางแผนทางให้ตนเองสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้อย่างมั่นใจ		✓
5. มีศักยภาพที่มีคุณค่าอยู่ในตัวเองสามารถฝึกหัดและพัฒนาตนได้		✓
6. มีการพัฒนาตนไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพภายใต้บรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันของครู		✓
7. ครูผู้นำการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ		✓
8. การปรับปรุงและพัฒนาตนเองทุกเวลาและอย่างต่อเนื่อง		✓
9. การวางแผนทางให้ตนเองสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้อย่างมั่นใจ		✓
10. เป็นผู้ที่มีทัศนคติของตนเองอยู่เสมอและเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษากับครูใหม่		✓
11. มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับความเป็นครู		✓
12. ส่งเสริมความรู้สึกในคุณค่าแห่งตนสูงให้ขึ้น มีความเข้าใจตนเอง สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนได้เต็มศักยภาพ		✓

ตาราง 14 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การเรียนการสอน

กิจกรรมพัฒนา ภาวะผู้นำครู	การเรียนการสอน
กิจกรรมพัฒนา	
1. การปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	✓
2. เป็นผู้นำทางการเรียนการสอน	✓
3. การเป็นแบบอย่างที่ดีของการสอนและการเรียนรู้และเข้าใจทฤษฎี	✓
จิตวิทยาพัฒนาการ	
4. ครูแสดงความเชี่ยวชาญระดับสูงการเรียนการสอน	✓
5. เป็นครูผู้นำกลุ่มสาระการเรียนรู้	✓
6. เป็นผู้สอนที่ดีในห้องเรียน	✓
7. มีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์	✓
8. เป็นแบบอย่างทางการสอน	✓

ตาราง 15 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้การวิจัยพัฒนา การเรียนรู้ของนักเรียน การมีส่วนร่วม

กิจกรรมพัฒนา ภาวะผู้นำครู	การมีส่วนร่วม
กิจกรรมพัฒนา	
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	✓
2. มีกระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์	✓
3. เป็นผู้ประสานงาน	✓
4. ทำงานร่วมกับครูคนอื่นๆ และผู้บริหารด้วยความเต็มใจ	✓
5. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน	✓
6. การเป็นแบบอย่างในการประสานความร่วมมือ	✓
7. มีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์	✓
8. มีส่วนร่วมในการพัฒนา	✓

ตาราง 16 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมพัฒนา	ภาวะผู้นำครู	การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
1. ความสามารถในการระบุลักษณะของปัญหาและข้อขัดแย้ง		✓
2. การให้บริการในการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาหลักสูตร		✓
3. การวินิจฉัย วิเคราะห์สภาพขององค์กร		✓
4. มีความสามารถในการบริหารอารมณ์และมีจริยธรรม		✓
5. การสร้างแรงบันดาลใจ		✓
6. เป็นตัวแทนขององค์กรทั้งในโรงเรียนหรือของสมาคมท้องถิ่น		✓
7. การกระตุ้นความพยายามของผู้ตาม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์		✓
8. เข้าใจความขัดแย้งอันมักจะเกิดขึ้นกับการกิจของโรงเรียน		✓
9. เป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง		✓
10. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง		✓

ตาราง 17 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การบริหารจัดการ

กิจกรรมพัฒนา	ภาวะผู้นำครู	การบริหารจัดการ
1. ตัดสินใจด้วยตัวเอง ในเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น		✓
2. มีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี		✓
3. ความสามารถในการจูงใจคน ผู้นำที่สามารถจูงใจให้ผู้อื่นร่วมมือกับตนได้		✓
4. ความฉลาดไหวพริบในการวินิจฉัยสั่งการ		✓
5. ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา		✓
6. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา		✓
7. การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมงาน		✓
8. การปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง		✓
9. เป็นผู้นำทางการบริหารจัดการ		✓

ตาราง 18 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การมุ่งความสำคัญผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนา	ภาวะผู้นำครู	ด้านมุ่งความสำคัญผู้เรียน
1. การสร้างความไว้วางใจและการพัฒนาสายสัมพันธ์		✓
2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน		✓
3. การเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้านทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้		✓
4. ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน		✓
5. การประสานงานและการจัดการงานเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่ใช้ร่วมกันในเขตพื้นที่การศึกษา		✓
6. ดูแลเอาใจใส่ในนักเรียนของตน		✓
7. การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน		✓
8. ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล		✓

ในระหว่างการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ ได้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่คณะผู้ร่วมวิจัยใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลายประการดังจะนำเสนอ ดังนี้

“กิจกรรมที่จะใช้พัฒนาภาวะผู้นำควรเป็นการจัดกลุ่มกิจกรรม ประเภทเดียวกันไว้ด้วยกัน เพื่อสะดวกต่อการดำเนินการ”

(ครูสายชั้น ป. 2 : บันทึกการสนทนา)

“เห็นด้วยที่จะบูรรวมบางกิจกรรมให้เป็นโครงการลักษณะเดียวกันเพื่อง่ายต่อการปฏิบัติและ สะดวกแก่การวัดประเมินกิจกรรม”

(ครูสายชั้น ป. 5 : บันทึกการสนทนา)

“คิดว่าแต่ละกิจกรรมน่าสนใจ และควรทำให้ต่อเนื่องกันไปตลอด เพื่อความคงทน และตอบสนองการพัฒนาภาวะผู้นำโดยแท้จริง ”

(ครูสายชั้น ม. 1 : บันทึกการสนทนา)

จากกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้ง 14 กิจกรรม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้พิจารณาร่วมกันและเห็นว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาทั้งหมดเข้าเป็นโครงการโดยกำหนดให้เป็นโครงการที่ใช้พัฒนาภาวะผู้นำในระดับบุคคล และโครงการที่พัฒนาการทำงานในระดับสายชั้นและโครงการที่ใช้พัฒนาโรงเรียนในภาพรวม รวมทั้งสิ้น จำนวน 2 โครงการ เพื่อบรรจุในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยคาดหวังว่าแต่ละโครงการจะช่วยพัฒนาบุคลากรครูให้เกิดภาวะผู้นำครูการวิจัย ในระดับบุคคล ระดับสายชั้น และระดับโรงเรียน ตามลำดับดังนี้

1. โครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นโครงการที่คณะผู้ร่วมวิจัยคาดหวังว่าจะช่วยพัฒนาให้ครูเกิดภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

1.2 ประชุมระดมความคิดและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน

1.3 จัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้

1.4 จัดทำและหาสื่อการเรียนการสอน

1.5 ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน

1.6 ส่งเสริมการเป็นครูมืออาชีพ

1.7 ส่งเสริมการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

1.8 ส่งเสริมการเป็นผู้นำการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

1.9 ส่งเสริมการเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี

1.10 ส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดี

1.11 การศึกษาดูงาน

1.12 การนิเทศ ติดตาม

1.14 การวัดผลประเมินผล

1.15 ยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้รางวัล

2. การปฏิบัติการ (Action)

2.1 การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมใน การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือถึงแนวทางในการนำกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อตกลงร่วมกันดังนี้

2.1.1 การดำเนินการตามกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผู้ร่วมวิจัยทุกคนถือเป็นส่วนหนึ่งของทุกกิจกรรม เพราะเป็นการร่วมมือกันทุกภาคส่วน แต่จะจัดมีการตั้งทีมงานเพื่อเป็นตัวแทนในการรับผิดชอบกิจกรรมขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผล ในแต่ละกิจกรรม

2.1.2 ระหว่างการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีหน้าที่ปฏิบัติตามกิจกรรม รับทราบ รับฟังและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการดำเนินการกิจกรรม

2.1.3 หลังจากดำเนินการกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เสร็จสิ้นลงแล้ว ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีหน้าที่ประเมินผลการดำเนินงานตามแบบประเมินของแต่ละกิจกรรมเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของแต่ละกิจกรรม แล้วนำผลการดำเนินการดังกล่าวมาประชุมร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปต่อไป

2.2 การจัดตั้งคณะผู้ร่วมวิจัยในแต่ละระดับสายชั้น

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันดำเนินการดังต่อไปนี้

2.2.1 ประชุมบุคลากรที่เป็นผู้ร่วมวิจัยทั้งหมดเพื่อชี้แจงภารกิจในการดำเนินการ โดยชี้แจงให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการพัฒนา เป้าหมายของการพัฒนา ตลอดจนตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา โดยเน้นให้เห็นว่าการพัฒนาจะสำเร็จได้ต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจกันของผู้ร่วมวิจัยทั้งหมดเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีแก่นักเรียนเรา

2.2.2 ร่วมกันจัดตั้งคณะผู้ร่วมวิจัยในระดับสายชั้นเพื่อรับผิดชอบกิจกรรม ซึ่งจะประกอบด้วยหัวหน้าผู้ร่วมวิจัยระดับสายชั้นและสมาชิกผู้ร่วมวิจัยระดับสาย

ร่วมกันทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล ประสานงานทั่วไป กำกับ ติดตาม และประเมินผลในกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และผู้ร่วมวิจัยทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในแต่ละระดับสายชั้นตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษา ที่ประกอบไปด้วย ครูสายชั้น ระดับ อนุบาล ร่วมกันทำวิจัย เรื่อง โครงการพัฒนาคลังแม่เหล็กด้วยกิจกรรมปั้นดินน้ำมัน, ระดับ ป.1-3 ร่วมกันทำวิจัย เรื่อง โครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ด้วยบทร้องเล่น, ระดับ ป.4-6 ร่วมกันทำวิจัย เรื่อง โครงการพัฒนาการอ่านสะกดคำด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน และ ระดับ ม.1-3 ร่วมกันทำวิจัย เรื่องโครงการพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบด้วยกิจกรรมโครงงานดังโครงการ (รายละเอียดโครงการดังภาคผนวก) และรายละเอียด ดังตาราง 19

ตาราง 19 ผู้รับผิดชอบในการดูแลการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การพัฒนาภาวะผู้นำครู	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1. พัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1. การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	นายอำนาจ ผลวาวแวว	หัวหน้าทีม
	2. ประชุมระดมความคิดและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน	นายภมร ฤทธิช่วย	หัวหน้าทีม
	3. จัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้	นายภมร ฤทธิช่วย	หัวหน้าทีม
	4. จัดทำและหาสื่อการเรียนการสอน	นายศุภกรสิทธิ์ ภูผิว เหลือง	หัวหน้าทีม
	5. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน	นางกชพร พิกุลหอม	หัวหน้าทีม
	6. ส่งเสริมการเป็นครูมืออาชีพ	นายวรโชติ สินธุศิริ	หัวหน้าทีม

ตาราง 19 (ต่อ)

การพัฒนา ภาวะผู้นำครู	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1. พัฒนาการภาวะผู้นำครูในการใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	7. ส่งเสริมการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ	นางรุจิ พันธุ์จันทิก	หัวหน้าทีม
	8. ส่งเสริมการเป็นผู้นำการเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง	นายอำนาจ ผลวาวแว	หัวหน้าทีม
	9. ส่งเสริมการเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี	นางวิภาวรรณ รังคะราช	หัวหน้าทีม
	10. ส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดี	นางวิภาวรรณ รังคะราช	หัวหน้าทีม
	11. การศึกษาดูงาน	นางสุจิตรา ศรีสวัสดิ์	หัวหน้าทีม
	12. การนิเทศ ติดตาม	นางกชพร พิกุลหอม	หัวหน้าทีม
	13. การวัดผลประเมินผล	นายศุภรสิทธิ์ ภูผิวเหลือง	หัวหน้าทีม
	14. ยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้รางวัล	นายอำนาจ ผลวาวแว	หัวหน้าทีม

2.3 ปฏิบัติการตามกิจกรรมในแผนพัฒนา

หลังจากที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินงานทั้งการประชุมชี้แจง การจัด
ทีมงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะผู้ร่วมวิจัยพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัย
เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ได้ดำเนินการปฏิบัติการตามกิจกรรมในแผนพัฒนา ดังมีรายละเอียด
ดังนี้

2.3.1 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะ
ผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในรูปของกิจกรรม จำนวน 14
กิจกรรม โดยดำเนินการควบคุมไปกับการนำกระบวนการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้ของ
นักเรียนในชั้นเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือหรือเป็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขในแต่ละระดับ
ชั้นในรูปของโครงการ โดยครูในระดับสายชั้นดังต่อไปนี้

2.3.1.1 ระดับ อนุบาล จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน
ชั้นเรียน เรื่องการเขียนตามรอยประชั้นอนุบาล 2 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 4 คน ที่ไม่
สามารถเขียนตามรอยประได้ ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่อง
โครงการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กด้วยกิจกรรมปั้นดินน้ำมัน ในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน –
10 กรกฎาคม 2558 เพื่อแก้ปัญหาคือการเขียน ให้กับนักเรียนจำนวน 4 คน

2.3.1.2 ระดับ ป.1-3 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนชั้น ป.2 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 4 คน ที่มีปัญหาการอ่านการเขียนไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่องโครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ด้วยบทร้องเล่น ในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน - 10 กรกฎาคม 2558 เพื่อแก้ปัญหาการอ่านเขียนไม่ได้ตามเกณฑ์ ให้กับนักเรียน จำนวน 4 คน

2.3.1.3 ระดับ ป.4-6 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนชั้น ป. 4 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 7 คนจากนักเรียนทั้งหมด จำนวน 26 คน ยังอ่านไม่คล่อง ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่องโครงการพัฒนาการอ่านสะกดคำด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน - 10 กรกฎาคม 2558 เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่คล่องให้กับนักเรียน จำนวน 7 คน

2.3.1.4 ระดับ ม.1-3 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนพบว่า มีนักเรียนจำนวน 5 คน ยังมีปัญหาเรื่องการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่องโครงการพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบด้วยกิจกรรมโครงงานในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน - 10 กรกฎาคม 2558 เพื่อแก้ปัญหาการคิดอย่างเป็นระบบให้กับนักเรียน จำนวน 5 คน

3. การสังเกตการณ์ (Observation)

ในขณะที่การดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดำเนินไปตามกิจกรรมต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยก็ได้เริ่มดำเนินการสังเกตผลการดำเนินงานไปด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงานไปพร้อมๆ กัน ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการสังเกตและประเมินผล ดังนี้

3.1 ผลการกำหนดรูปแบบการกำกับติดตามและประเมินผล

เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในโครงการตามแผนปฏิบัติการโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ มีระยะเวลาการดำเนินการที่คาบเกี่ยวกัน ดังนั้น เพื่อให้การกำกับติดตามและประเมินผลของการดำเนินงานในครั้งนี้ สามารถดำเนินงานได้อย่างใกล้ชิด ทัวถึง และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงร่วมกันกำหนดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอยู่ 2 ระยะคือ ระหว่างการดำเนินงาน และ หลังการดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับติดตามและ

ประเมินผล ได้แก่ ผู้รับผิดชอบกิจกรรม ผู้ร่วมวิจัยและผู้วิจัย

3.2 ผลการกำหนดวิธีการในการกำกับติดตามและประเมินผล

การกำกับติดตามและประเมินผลงานตามโครงการในแผนปฏิบัติการโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดวิธีการในการกำกับติดตามและประเมินผล ดังนี้

3.2.1 การจัดทำบันทึกภาคสนาม (Field note) เป็นการบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยได้รวมเอาความคิดเห็น ความประทับใจในการปฏิบัติกิจกรรม และการแปลความหมายของผู้บันทึกในประเด็นที่ต้องการศึกษาเข้าไปด้วย

3.2.2 การใช้เครื่องมือที่ระบุไว้ในแต่ละกิจกรรม ได้แก่ วิธีการต่างๆ ดังนี้

3.2.2.1 แบบสังเกต เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันจัดทำขึ้น ซึ่งวิธีการสังเกตที่ใช้คือการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม การซักถาม และการจดบันทึก

3.2.3 การประเมินผลงาน

3.2.4 ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงาน

3.3 ผลการสังเกตและประเมินผลงานที่เกิดขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดรูปแบบและวิธีในการสังเกตและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนมาแล้วนั้น เมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสังเกตและประเมินผลตามที่กำหนดแล้ว ปรากฏผลดังนี้

3.3.1 ระหว่างการดำเนินกิจกรรมตามโครงการในระหว่างการทำกิจกรรมตามพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ได้ดำเนินการอยู่นั้น ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

3.3.1.1 จัดทำบันทึกภาคสนาม (Field note) โดยเป็นการบันทึกเกี่ยวกับความคิดเห็นและพฤติกรรมของครูที่แสดงออกต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการประเมินความสำเร็จของแต่ละกิจกรรม

3.3.2 หลังการดำเนินกิจกรรมตามโครงการเมื่อการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ทำการประเมินผลสำเร็จของโครงการอีกครั้งด้วยวิธีการดังนี้

3.3.2.1 ประเมินภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลังดำเนินการตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ตาราง 20 แสดงผลการประเมินภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หลังดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	รายการประเมินภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัย	N = 22		การแปลค่า
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู	4.45	0.56	มาก
2	การเรียนการสอน	4.43	0.50	มาก
3	การมีส่วนร่วม	4.38	0.61	มาก
4	การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.49	0.52	มาก
5	การบริหารจัดการ	4.34	0.54	มาก
6	การมุ่งความสำคัญผู้เรียน	4.29	0.43	มาก
รวม		4.32	0.52	มาก

จากตาราง 20 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หลังดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52) การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.56) และการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.50)

รายละเอียดของผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน หลังดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 21 แสดงผลการประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนด้าน การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู

การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู	N = 22		การแปลค่า
	$\bar{X}$	S.D.	
1. มีความมุ่งมั่นและการพัฒนาตนไปสู่ครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนและช่วยเหลือเพื่อนร่วมวิชาชีพ	4.30	0.90	มาก
2. ให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมวิชาชีพ	4.90	0.32	มากที่สุด
3. การเตรียมตนให้พร้อมในด้านต่างๆ เพื่อรับกับสถานการณ์ได้ด้วยความรู้สึที่ดีต่อตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ	4.10	0.67	มาก
4. มีการวางแผนทางให้ตนเองสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้อย่างมั่นใจ	4.43	0.34	มาก
5. มีศักยภาพที่มีคุณค่าอยู่ในตัวเองสามารถฝึกหัดและพัฒนาตนได้	4.56	0.67	มากที่สุด
6. มีการพัฒนาตนไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพภายใต้บรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันของครู	4.73	0.53	มากที่สุด
7. ครูผู้นำการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ	4.39	0.67	มาก
8. การปรับปรุงและพัฒนาตนเองทุกเวลาและอย่างต่อเนื่อง	4.21	0.32	มาก
9. การวางแผนทางให้ตนเองสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้อย่างมั่นใจ	4.11	0.89	มาก
10. เป็นผู้ที่หมั่นฝึกฝนตนเองอยู่เสมอและเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษากับครูใหม่	4.23	0.57	มาก
11. มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับความเป็นครู	4.76	0.48	มากที่สุด
12. ส่งเสริมความรู้สึกในคุณค่าแห่งตนสูงให้ขึ้น มีความเข้าใจตนเอง สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนได้เต็มศักยภาพ	4.65	0.36	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.45	0.56	มาก

จากตาราง 21 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผลการดำเนินการด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.32) มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับความเป็นครู ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.48) และการพัฒนาตนไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพภายใต้บรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันของครู ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.53)

ตาราง 22 แสดงผลการประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการเรียนการสอน

การเรียนการสอน	N = 22		การแปลค่า
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.56	0.67	มากที่สุด
2. เป็นผู้นำทางการเรียนการสอน	4.73	0.53	มากที่สุด
3. การเป็นแบบอย่างที่ดีของการสอนและการเรียนรู้และเข้าใจทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ	4.31	0.43	มาก
4. ครูแสดงความเชี่ยวชาญระดับสูงการเรียนการสอน	4.56	0.99	มากที่สุด
5. เป็นครูผู้นำกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.23	0.34	มาก
6. เป็นผู้สอนที่ดีในห้องเรียน	4.65	0.36	มากที่สุด
7. มีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์	4.07	0.32	มาก
8. เป็นแบบอย่างทางการสอน	4.33	0.78	มาก
เฉลี่ย	4.43	0.50	มาก

จากตาราง 22 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผลการดำเนินการด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ เป็นผู้นำทางการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.53) เป็นผู้สอนที่ดีในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.36) ด้านที่สามมีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองด้านคือ การปรับปรุงการเรียน

การสอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง มีความพยายามสร้างให้เกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิดของครู และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และ ครูแสดงความเชี่ยวชาญระดับสูงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.99)

ตาราง 23 แสดงผลการประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	N = 22		การแปลค่า
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.29	0.89	มาก
2. มีกระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์	4.21	1.09	มาก
3. เป็นผู้ประสานงาน	4.57	0.44	มากที่สุด
4. ทำงานร่วมกับครูคนอื่นๆและผู้บริหารด้วยความเต็มใจ	4.60	0.67	มากที่สุด
5. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน	4.41	0.43	มาก
6. การเป็นแบบอย่างในการประสานความร่วมมือ	4.46	0.41	มาก
7. มีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์	4.29	0.45	มาก
8. มีส่วนร่วมในการพัฒนา	4.23	0.57	มาก
เฉลี่ย	4.38	0.61	มาก

จากตาราง 23 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผลการดำเนินการด้าน การมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ทำงานร่วมกับครูคนอื่นๆ และผู้บริหารด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.67) เป็นผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.44) และการเป็นแบบอย่างในการประสานความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.41)

ตาราง 24 แสดงผลการประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	N = 22		การแปล ค่า
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความสามารถในการระบุลักษณะของปัญหาและข้อขัดแย้ง	4.56	0.99	มากที่สุด
2. การให้บริการในการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาหลักสูตร	4.23	0.34	มาก
3. การวินิจฉัย วิเคราะห์สภาพขององค์กร	4.65	0.36	มากที่สุด
4. มีความสามารถในการบริหารอารมณ์และมีจริยธรรม	4.81	0.34	มากที่สุด
5. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.11	0.89	มาก
6. เป็นตัวแทนขององค์กรทั้งในโรงเรียนหรือของสมาคมท้องถิ่น	4.23	0.57	มาก
7. การกระตุ้นความพยายามของผู้ตาม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์	4.54	0.38	มากที่สุด
8. เข้าใจความขัดแย้งอันมักเกิดขึ้นกับภารกิจของโรงเรียน	4.37	0.56	มาก
9. เป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง	4.76	0.48	มากที่สุด
10. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.65	0.36	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.49	0.52	มาก

จากตาราง 24 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผลการดำเนินการด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีความสามารถในการบริหารอารมณ์และมีจริยธรรม ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.34) เป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.48) และค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ การวินิจฉัย วิเคราะห์สภาพขององค์กรและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.36)

ตาราง 25 แสดงผลการประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ	N =22		การแปลค่า
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ตัดสินใจด้วยตัวเอง ในเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น	4.07	0.32	มาก
2. มีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี	4.33	0.78	มาก
3. ความสามารถในการจูงใจคน ผู้นำที่สามารถชักจูง ให้ผู้อื่นร่วมมือกับตนได้	4.39	0.43	มาก
4. ความฉลาดไหวพริบในการวินิจฉัยสั่งการ	4.46	0.41	มาก
5. ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.29	0.45	มาก
6. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.41	0.43	มาก
7. การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมงาน	4.46	0.41	มาก
8. การปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง	4.29	0.45	มาก
9. ความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติงานของตน	4.41	0.43	มาก
เฉลี่ย	4.34	0.54	มาก

จากตาราง 25 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากผลการดำเนินการด้านการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ความฉลาดไหวพริบในการวินิจฉัยสั่งการ และการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติงานของตน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.43) และความสามารถในการจูงใจคน ผู้นำที่สามารถชักจูง ให้ผู้อื่นร่วมมือกับตนได้ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.43)

ตาราง 26 แสดงผลการประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนด้านมุ่งความสำคัญผู้เรียน

ด้านการมุ่งความสำคัญผู้เรียน	N = 22		การแปลค่า
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การสร้างความไว้วางใจและการพัฒนาสายสัมพันธ์	4.31	0.54	มาก
2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน	4.06	0.32	มาก
3. การเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้านทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้	4.39	0.43	มาก
4. ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.46	0.41	มาก
5. การประสานงานและการจัดการงานเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่ใช้ร่วมกันในเขตพื้นที่การศึกษา	4.29	0.45	มาก
6. ดูแลเอาใจใส่ในนักเรียนของตน	4.41	0.43	มาก
7. การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน	4.19	0.41	มาก
8. ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.23	0.45	มาก
เฉลี่ย	4.29	0.43	มาก

จากตาราง 26 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากผลการดำเนินงานตามโครงการ ด้านการมุ่งความสำคัญผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรกเป็นดังนี้คือ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.41) ดูแลเอาใจใส่ในนักเรียนของตน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.43) และการเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้านทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.43)

3.3.2.2 ระดับอนุบาล จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เรื่องการเขียนตามรอยประ ชั้นอนุบาล 2 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 4 คน ที่ไม่สามารถเขียนตามรอยประได้ ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่อง โครงการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กด้วยกิจกรรมปั้นดินน้ำมัน เพื่อแก้ปัญหการเขียน ให้กับนักเรียนจำนวน 4 คนในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 10 กรกฎาคม 2558จากการดำเนินการตาม

โครงการพบว่า นักเรียนจำนวน 3 คน มีพัฒนาการ สามารถเขียนตามรอยประได้ตามที่กำหนด ยังเหลือนักเรียน อีก 1 คน ที่ต้องได้รับการพัฒนาในครั้งต่อไป

3.3.2.3 ระดับ ป.1-3 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ชั้น ป.2 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 4 คน ที่มีปัญหาการอ่านการเขียนไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่อง โครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ด้วย บัตรร้องเล่น เพื่อแก้ปัญหาการอ่านเขียนไม่ได้ตามเกณฑ์ ให้กับนักเรียนจำนวน 4 คน ในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 10 กรกฎาคม 2558 จากการดำเนินการตามโครงการพบว่านักเรียนจำนวน 3 คน มีพัฒนาการ สามารถอ่านได้ตามที่กำหนด เหลือนักเรียน อีก 1 คน ที่ต้องได้รับการพัฒนาในครั้งต่อไป

3.3.2.4 ระดับ ป.4-6 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ชั้น ป. 4 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 7 คน จากนักเรียนทั้งหมด จำนวน 26 คน ยังอ่านไม่คล่อง ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่องโครงการพัฒนาการอ่านสะกดคำด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่คล่องให้กับนักเรียน จำนวน 7 คน ในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 10 กรกฎาคม 2558 จากการดำเนินการตามโครงการพบว่า นักเรียนจำนวน 5 คน มีพัฒนาการ สามารถอ่านได้ตามที่กำหนด ยังเหลือนักเรียน อีก 2 คน ที่ต้องได้รับการพัฒนาในครั้งต่อไป

3.3.2.5 ระดับ ม.1-3 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า มีนักเรียนจำนวน 5 คน ยังมีปัญหาเรื่องการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่องโครงการพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบด้วยกิจกรรมโครงงานเพื่อแก้ปัญหาการคิดอย่างเป็นระบบให้กับนักเรียน จำนวน 5 คน ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 10 กรกฎาคม 2558 จากการดำเนินการตามโครงการพบว่า นักเรียนจำนวน 3 คน มีพัฒนาการ สามารถคิดอย่างเป็นระบบได้ตามที่กำหนด ยังเหลือนักเรียน อีก 2 คน ที่ต้องได้รับการพัฒนาในครั้งต่อไป

4. การสะท้อนกลับ (Reflection)

จากผลการทำงานกับติดตามจุดมุ่งหมายของโครงการภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ มีผลดังนี้

4.1 การบรรลุผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 27 สรุปผลการดำเนินงาน

การพัฒนา ภาวะผู้นำครูใน การใช้ กระบวนการ วิจัย	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา ข้อเสนอแนะ
1. พัฒนาการภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. อบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	พอใจ	
	2. ประชุมระดมความคิดและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน	พอใจ	
	3. จัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้	พอใจ	
	4. จัดทำและหาสื่อการเรียนการสอน	พอใจ	
	5. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพหรือการวิจัยในชั้นเรียน	พอใจ	
	6. ส่งเสริมการเป็นครูมืออาชีพ	พอใจ	
	7. ส่งเสริมการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	พอใจ	
	8. ส่งเสริมการเป็นผู้นำการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	พอใจ	
	9. ส่งเสริมการเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี	พอใจ	
	10. ส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดี	พอใจ	
	11. การศึกษาดูงาน	พอใจ	
	12. การนิเทศ ติดตาม	พอใจ	
	13. การวัดผลประเมินผล	พอใจ	
	14. ยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้รางวัล	พอใจ	

จากตาราง 26 พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดนั้น ส่วนใหญ่มีความชัดเจน สอดคล้องกับกิจกรรมที่ปฏิบัติ และผลการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจ มีเพียงจากการดำเนินกิจกรรมตามการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อ

พัฒนาการเรียนรู้ ในครั้งนี้ เห็นได้ชัดว่า ทุกกิจกรรมล้วนดำเนินการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ นั่นคือพัฒนาภาวะผู้นำครูในระดับบุคคล และเพื่อเป็นการยืนยันผลการสะท้อนจากการปฏิบัติกิจกรรมว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายของโครงการมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของโครงการนี้ ทุกคนมีความคิดเห็นตรงกันว่าควรที่จะมีการปรับตัวอุปสรรคให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้มีแนวทางที่ชัดเจนในการทำงานขึ้น ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่ผู้วิจัยจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขในการวิจัยรอบที่ 2 ดังบทสนทนากลุ่ม

“ครูทุกคนควรมีการพัฒนาตัวเองตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยนี้ ดังนั้นน่าจะมีการพาคณะครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาแล้ว เพื่อครูเราจะได้นำเอามาเป็นแบบอย่างและแนวทางในการพัฒนานักเรียนเราต่อไป”

(ผู้ให้ข้อมูล : บันทึกการสนทนา)

“ถ้าคณะครูได้ไปเห็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของโรงเรียนต้นแบบแล้ว คิดว่าคณะครูเราคงจะนำแบบอย่างหรือเลือกเอาแนวทางที่ดีที่ใกล้เคียงกับนักเรียนเรา แล้วนำมาพัฒนานักเรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีได้แน่นอน”

(ผู้ให้ข้อมูล : บันทึกการสนทนา)

4.2 การบรรลุผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของโครงการ/กิจกรรมภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

จากการสะท้อนการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่า ทุกเป้าหมายในกิจกรรมล้วนมีผลการทำงานเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นได้ชัดว่าทุกเป้าหมายล้วนสอดคล้องกับแนวทางที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ และเพื่อเป็นการยืนยันผลการสะท้อนจากการปฏิบัติกิจกรรม

ว่าบรรลุตามเป้าหมายของโครงการมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายของโครงการนี้ ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ดังนี้

“เมื่อครูผู้สอนเกิดภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้แล้ว เชื่อแน่ว่า นักเรียนที่จะได้รับการพัฒนาจากครูนั้นจะมีคุณภาพทางการเรียนรู้ที่ต้องการแน่นอน”

(ผู้ให้ข้อมูล : บันทึกการสนทนา)

ในส่วนของกิจกรรมที่มีข้อเสนอแนะให้ทำการปรับปรุงแก้ไขนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อสรุปที่ได้นี้เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย และมีฉันทามติที่จะทำกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการนั้นไปพิจารณาปรับปรุงอีกครั้ง โดยจะมีการพิจารณาจุดมุ่งหมาย ทัศนคติ และเป้าหมายของการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกิจกรรมดังกล่าวนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในการดำเนินการแต่ละกิจกรรมในตัวบ่งชี้ของแต่ละขั้นตอนของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research : PAR) ในรอบที่ 2 ต่อไป

การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในโรงเรียนดงพญาสงครามที่ใช้ในรอบที่ 1 ที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ คือ

1. ครูตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับเพื่อนครู ผู้ความเป็นครูมืออาชีพภายใต้บรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันของครู
2. ครูมีการปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ที่เกิดในห้องเรียนและแลกเปลี่ยนทักษะของตนเองกับผู้อื่น
3. ครูมีความตระหนักกับการมีส่วนร่วมในการทำงานการพัฒนาโรงเรียน และการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนมีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์
4. ครูเข้าใจความขัดแย้งอันมักจะเกิดขึ้นกับภารกิจของโรงเรียนและมีความสามารถในการระบุลักษณะของปัญหาและข้อขัดแย้งยอมรับกับการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น
5. ครูมีการบริหารจัดการในการทำงานที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

6. ครูให้ความสำคัญกับการสร้างความไว้วางใจและการพัฒนาสายสัมพันธ์ การนำความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดผลต่อการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน

7. ผลการแก้ปัญหาการเรียนรู้ ของแต่ละสายชั้น ด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียน

ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้ง 6 องค์ประกอบและผลการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของแต่ละสายชั้น ด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียนที่น่าเสนอ ยังควรได้รับการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ต่อไป

ผลการวิจัยในวงรอบที่ 2

1. ชั้นปรับปรุงแผน (Re-Planning)

การวางแผนในการวิจัยรอบที่ 2 นี้ จะเป็นการปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตามระเบียบวิธีของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งดำเนินการภายหลังจากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้นำโครงการดังกล่าวลงสู่การปฏิบัติในการวิจัยรอบที่ 1 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และเพื่อให้เห็นถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการปรับปรุงแผนการพัฒนาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอถึงรายละเอียดในประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1.1 เทคนิคที่ใช้ในการปรับปรุงแผน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแผนการพัฒนา โดยผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงส่วนต่างๆ ของแผนอย่างเต็มที่ การมีส่วนร่วมของผู้ร่วมวิจัยในการปรับปรุงแผนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ โดยมีการประชุมแบบไม่เป็นทางการของผู้วิจัยกับผู้รับผิดชอบกิจกรรมในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม เพื่อหาข้อสรุปในการปรับปรุงส่วนต่างๆ ของกิจกรรมดังกล่าวจะได้นำเสนอในประเด็นต่อไป

1.2 การปรับปรุงวัตถุประสงค์

ถือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในปฏิบัติการใหม่ ซึ่งร่วมกันพิจารณาความสอดคล้องของกิจกรรมที่ปฏิบัติกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด แล้วหา

ข้อบกพร่อง หรือข้อจำกัดที่อาจเป็นสาเหตุให้การดำเนินกิจกรรมนั้นไม่ประสบผลตามที่กำหนดไว้ ผลการประชุมพบว่า ต้องมีการปรับบางกิจกรรมของผู้วิจัยที่นำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำจากการ วิเคราะห์ข้อมูล มานำเสนอเป็นแนวทางและวิธีการในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

สรุปรายละเอียดของกิจกรรมตามโครงการในแผนปฏิบัติการโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเสนอในตาราง 28

ตาราง 28 สรุปรายละเอียดของกิจกรรมตามโครงการในแผนปฏิบัติการโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการ/กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	ดัชนีชี้วัด	เป้าหมาย
โครงการ พัฒนาภาวะผู้นำครูใน การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่าง มีประสิทธิภาพ กิจกรรม การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และ การศึกษาดูงาน	- เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และ สามารถใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้อย่าง มีประสิทธิภาพ หรือ การวิจัยในชั้นเรียน ให้ บรรลุตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้	- ครูมีภาวะผู้นำครูใน การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่าง มีประสิทธิภาพ - ครูสามารถใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้อย่าง มีประสิทธิภาพ หรือ การวิจัยในชั้นเรียน ให้ บรรลุตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้	- ครูได้รับการพัฒนา ภาวะผู้นำครูในการใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้อย่าง มีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า จากการปรับปรุงวัตถุประสงค์ใหม่ ทำให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติ จะทำให้ผลการดำเนินการตามกิจกรรม ประสบผลสำเร็จ และมีผลเป็นที่น่าพอใจเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

2. ขั้นลงมือปฏิบัติตามแผน (Re-Planning)

หลังจากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ปรับปรุงแผนพัฒนาใหม่ โดยนำผลการ

ประเมินความต้องการจำเป็น นำมาเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนา ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติครั้งนี้ มีดังนี้

2.1 การจัดทีมงาน

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันพิจารณาบทบาทของวิธีการจัดทีมงานที่ใช้กันมาแล้วมีความเห็นว่า ยังคงมีความเหมาะสมอยู่ จึงตกลงกันว่าในรอบที่ 2 ยังคงใช้ทีมงานเช่นเดียวกันกับที่ดำเนินงานในการวิจัยวงรอบที่ 1

2.2 ปฏิบัติการตามกิจกรรมในแผนพัฒนา

หลังจากที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันจัดทีมงานเพิ่มเติมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะผู้ร่วมวิจัยพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ได้ดำเนินการปฏิบัติการตามกิจกรรมนำผลการประเมินความต้องการจำเป็น จากการดำเนินการตามโครงการ มาพัฒนา ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ระดับ อนุบาล จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เรื่องการเขียนตามรอยประ ชั้นอนุบาล 2 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 4 คน ที่ไม่สามารถเขียนตามรอยประได้ ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่องโครงการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กด้วยกิจกรรมปั้นดินน้ำมัน เพื่อแก้ปัญหากล้ามเนื้อให้นักเรียน จำนวน 4 คนในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 10 กรกฎาคม 2558จากการดำเนินการตามโครงการพบว่านักเรียนจำนวน 3 คน มีพัฒนาการสามารถเขียนตามรอยประได้ตามที่กำหนด มีนักเรียน อีก 1 คน ที่ต้องได้รับการพัฒนา ในระหว่างวันที่ 3 สิงหาคม – 11 กันยายน 2558 จากการดำเนินการ นักเรียน จำนวน 1 คน มีพัฒนาการสามารถเขียนตามรอยประได้ตามที่กำหนด

2.2.2 ระดับ ป.1-3 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ชั้น ป.2 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 4 คน ที่มีปัญหาการอ่านการเขียนไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่อง โครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ด้วย บัตรร้องเล่น เพื่อแก้ปัญหากล้ามเนื้ออ่านเขียนไม่ได้ตามเกณฑ์ ให้กับนักเรียนจำนวน 4 คนในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 10 กรกฎาคม 2558 จากการดำเนินการตามโครงการพบว่านักเรียนจำนวน 3 คน มีพัฒนาการ สามารถอ่านได้ตามที่กำหนด ยังเหลือนักเรียน อีก 1 คน ที่ต้องได้รับการพัฒนา ในระหว่างวันที่ 3 สิงหาคม – 11 กันยายน 2558 จากการดำเนินการ นักเรียน จำนวน 1 คน มีพัฒนาการ สามารถอ่านได้ตามที่กำหนด

2.2.3 ระดับ ป.4-6 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ในชั้นเรียนชั้น ป. 4 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 7 คน จากนักเรียนทั้งหมด จำนวน 26 คน
 ยังอ่านไม่คล่อง ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่องโครงการพัฒนาการ
 อ่านสะกดคำด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน เพื่อแก้ปัญหาคำอ่านไม่คล่องให้กับนักเรียน
 จำนวน 7 คนในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 10 กรกฎาคม 2558 จากการดำเนินการ
 ตามโครงการพบว่า นักเรียนจำนวน 5 คน มีพัฒนาการ สามารถอ่านได้ตามที่กำหนด
 ยังเหลือนักเรียน อีก 2 คน ที่ต้องได้รับการพัฒนา ในระหว่างวันที่ 3 สิงหาคม – 11
 กันยายน 2558 จากการดำเนินการ นักเรียน จำนวน 2 คน มีพัฒนาการ สามารถ อ่าน
 ได้ตามที่กำหนด

2.2.4 ระดับ ม.1-3 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ในชั้นเรียนพบว่า มีนักเรียนจำนวน 5 คน ยังมีปัญหาเรื่องการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้ร่วม
 วิจัยจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัย เรื่องโครงการพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบด้วย
 กิจกรรมโครงงานเพื่อแก้ปัญหาคิดอย่างเป็นระบบให้กับนักเรียน จำนวน 5 คน ใน
 ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 10 กรกฎาคม 2558 จากการดำเนินการตามโครงการพบว่า
 นักเรียนจำนวน 3 คน มีพัฒนาการ สามารถคิดอย่างเป็นระบบได้ตามที่กำหนด ยังเหลือ
 นักเรียน อีก 2 คน ที่ต้องได้รับการพัฒนา ในระหว่างวันที่ 3 สิงหาคม – 11 กันยายน
 2558 จากการดำเนินการ นักเรียน จำนวน 2 คน มีพัฒนาการ สามารถ คิดอย่างเป็น
 ระบบได้ตามที่กำหนด

3. **ขั้นสังเกตและประเมินผล (Re-Observation)**

ในระหว่างการดำเนินการในรอบที่ 2 ตามวงจรของการวิจัยปฏิบัติการ
 แบบมีส่วนร่วม (PAR) นั้น ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันพิจารณาดำเนินการ กำกับ
 ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ในประเด็นต่อไปนี้

3.1 การปรับปรุงรูปแบบการกำกับติดตามและประเมินผล

รูปแบบของการสังเกตและประเมินผล ที่ผู้วิจัยใช้ในการกำกับ
 ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาตามโครงการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้
 กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในการวิจัยวงรอบที่ 2 นั้น ยังคงใช้รูปแบบ
 เช่นเดียวกับการวิจัยในวงรอบที่ 1 คือ มีการกำกับติดตามและประเมินผลอยู่ 2 ระยะ ได้แก่
 ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมในการ
 กำกับ ติดตาม และประเมินผลเช่นเดียวกัน

3.2 การปรับปรุงวิธีการในการกำกับติดตามและประเมินผล

สำหรับวิธีการในการกำกับติดตามและประเมินผลในชั้นการสังเกตและประเมินผล (Re-Observation) การปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการในแผนพัฒนาที่ปรับปรุงใหม่นี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยยังคงใช้วิธีการเช่นเดิมกับที่ใช้สังเกตและประเมินผลในการวิจัยรอบที่ 1

3.3 การปรับปรุงเกี่ยวกับการประเมินผลงานที่เกิดขึ้น

สำหรับการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ในการวิจัยในรอบที่ 2 นี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการในลักษณะเดียวกับการประเมินผลงานในการวิจัยรอบที่ 1 โดยทำการประเมินหลังการดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยการประเมินความสำเร็จดังตารางต่อไป

ตาราง 29 การบรรลุผลตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์

โครงการ	กิจกรรม	ผลการปฏิบัติ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ	
เสริมสร้างภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1. อบรมเชิงปฏิบัติการภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ 6 ด้าน	✓		ในการอบรมรอบแรกไม่ได้มีภาคครูไปศึกษาดูงาน best practice โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานด้านปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน แต่ในรอบที่สองไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ แล้ว
	2. การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านทักษะการจัดการเรียนการสอน	✓		-

ตาราง 29 (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	ผลการปฏิบัติ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ	
	3. พบปะพูดคุย ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทักษะ การเรียนการสอน สื่อสารระหว่างกัน	✓		-
	4. พัฒนาบรรยากาศในการ ทำงานที่ดี โดยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ชัดความขัดแย้งในการา ทำงานตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดี ต่อการทำงานวิจัย	✓		-
	5. เสริมสร้างขวัญและกำลังใจใน การปฏิบัติงานของครู	✓		-

ผลการประเมินภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้

จากการที่โรงเรียนดงพญาสงครามฯ ได้การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการที่มีโครงการกิจกรรม หลากหลายดำเนินการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research : PAR) ตามขั้นตอนจำนวน 2 วงรอบ โดยแต่ละวงรอบนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอให้เห็นถึง กิจกรรมการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน (Planning)) การปฏิบัติการ (Acting) การสังเกตการณ์ (Observation) การสะท้อนกลับ Reflection) บัดนี้การพัฒนาดังกล่าวได้ดำเนินการมาครบทุกขั้นตอนแล้ว ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผล การพัฒนา ซึ่งเป็นการประเมินผลในภาพรวมจากการประเมินตนเองของผู้ร่วมวิจัย ในระดับ บุคคล การประเมินในระดับสายชั้น และประเมินในระดับโรงเรียน โดยหัวหน้าสายชั้น หัวหน้า

วิชาการ และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ทราบว่าในโรงเรียนมีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับบุคคล ระดับสายชั้น และระดับโรงเรียน มากน้อยเพียงใด ดังนี้

1. ระดับบุคคล

ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ระดับบุคคล นำเสนอตั้งตาราง 30

ตาราง 30 ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ระดับบุคคล (N=22)

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ความ
1	การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู	4.25	0.35	มาก
2	การเรียนการสอน	4.11	0.89	มาก
3	การมีส่วนร่วม	4.29	0.78	มาก
4	การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.45	0.14	มาก
5	การบริหารจัดการ	4.12	0.45	มาก
6	มุ่งความสำคัญผู้เรียน	4.28	0.47	มาก
	รวม	4.25	0.51	มาก

จากตาราง 30 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ดังนี้ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.14) การมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.78) ด้านมุ่งความสำคัญผู้เรียน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.47)

2. ระดับสายชั้น

ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ระดับสายชั้น นำเสนอตาราง 31

ตาราง 31 ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ ระดับสายชั้น (N=4)

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความ
1	การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู	4.55	0.35	มากที่สุด
2	การเรียนการสอน	4.41	0.89	มาก
3	การมีส่วนร่วม	4.39	0.48	มาก
4	การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.45	0.14	มาก
5	การบริหารจัดการ	4.72	0.45	มาก
6	มุ่งความสำคัญผู้เรียน	4.78	0.47	มากที่สุด
รวม		4.55	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 31 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ระดับสายชั้น ที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรกเป็นดังนี้ ด้านมุ่งความสำคัญผู้เรียน ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.47) การบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) และการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.35)

3. ระดับโรงเรียน

ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ระดับสายชั้น นำเสนอตาราง 32

ตาราง 32 ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
โรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ระดับโรงเรียน (N=6)

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ความ
1	การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู	4.75	0.35	มากที่สุด
2	การเรียนการสอน	4.65	0.17	มากที่สุด
3	การมีส่วนร่วม	4.53	0.75	มากที่สุด
4	การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.70	0.45	มากที่สุด
5	การบริหารจัดการ	4.38	0.32	มาก
6	มุ่งความสำคัญผู้เรียน	4.61	0.10	มากที่สุด
รวม		4.60	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 32 พบว่า ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ระดับสายชั้น ที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ดังนี้ การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.35) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.45) และการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.17)

4. ชั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Re-Reflection)

ผลจากการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยปรับปรุงขึ้นใหม่ และนำเข้าสู่การวิจัยในวงรอบที่ 2 นั้น จากการสะท้อนผลการดำเนินงาน พบข้อมูลที่แสดงถึงการบรรลุผลตามโครงการ ดังรายละเอียดดังนี้

การที่การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAOR) ครั้งนี้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดัชนีชี้วัดและเป้าหมายที่กำหนดทุกประการ เป็นเพราะปัจจัยดังนี้

4.1 ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนดงพญาสงเคราะห์ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 55 องค์ประกอบย่อย คือ

4.1.1 การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู มีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 1) มีความมุ่งมั่นและการพัฒนาตนไปสู่ครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่องและการสนับสนุนและช่วยเหลือเพื่อนร่วมวิชาชีพ 2) ให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมวิชาชีพ 3) การเตรียมตนให้พร้อมในด้านต่างๆ เพื่อรับกับสถานการณ์ได้ด้วย ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ 4) มีการวางแนวทางให้ตนเองสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้อย่างมั่นใจ 5) มีศักยภาพที่มีคุณค่าอยู่ในตัวเองสามารถฝึกหัดและพัฒนาตนได้ 6) มีการพัฒนาตนไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพภายใต้บรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันของครู 7) ครูผู้นำการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ 8) การปรับปรุงและพัฒนาตนเองทุกเวลาและอย่างต่อเนื่อง 9) การวางแนวทางให้ตนเองสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้อย่างมั่นใจ 10) เป็นผู้ที่หมั่นฝึกฝนตนเองอยู่เสมอและเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษากับครูใหม่ 11) มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับความเป็นครู 12) ส่งเสริมความรู้สึกรักในคุณค่าแห่งตนสูงให้ขึ้น มีความเข้าใจตนเอง สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนได้เต็มศักยภาพ

4.1.2 การเรียนการสอนมีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 1) การปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง 2) เป็นผู้นำทางการเรียนการสอน 3) การเป็นแบบอย่างที่ดีของการสอนและการเรียนรู้และเข้าใจทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ 4) ครูแสดงความเชี่ยวชาญระดับสูงการเรียนการสอน 5) เป็นครูผู้นำกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6) เป็นผู้สอนที่ดีในห้องเรียน 7) มีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์ 8) เป็นแบบอย่างทางการสอน

4.1.3 การมีส่วนร่วมมีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) มีกระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ 3) เป็นผู้ประสานงาน 4) ทำงานร่วมกับครูคนอื่นๆ และผู้บริหารด้วยความเต็มใจ 5) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน 6) การเป็นแบบอย่างในการประสานความร่วมมือ 7) มีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์ 8) มีส่วนร่วมในการพัฒนา

4.1.4 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 1) ความสามารถในการระบุลักษณะของปัญหาและข้อขัดแย้ง 2) การให้บริการในการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาหลักสูตร 3) การวินิจฉัย วิเคราะห์สภาพขององค์กร 4) มีความสามารถในการบริหารอารมณ์และมีจริยธรรม 5) การสร้างแรงบันดาลใจ 6) เป็นตัวแทนขององค์กรทั้งในโรงเรียนหรือของสมาคมท้องถิ่น 7) การกระตุ้นความพยายามของผู้ตาม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ 8) เข้าใจความขัดแย้งอันมักจะเกิดขึ้นกับภารกิจ

ของโรงเรียน9) การเอาใจใส่ดูแลค่านึงถึงความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล
10) มีการติดต่อสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ที่ดี

4.1.5 การบริหารจัดการ มีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 1) ตัดสินใจด้วยตัวเอง
ในเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น 2) มีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี 3) ความสามารถในการ
จูงใจคน ผู้นำที่สามารถชักจูงให้ผู้อื่นร่วมมือกับตนได้ 4) ความฉลาดไหวพริบในการวินิจฉัยสั่ง
การ 5) ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 6) พัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา 7) การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่เพื่อนร่วมงาน8) การปฏิบัติงานอย่าง
ไตร่ตรอง 9) ความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติงานของตน

4.1.6 การมุ่งความสำคัญผู้เรียนมีองค์ประกอบดังนี้ 1) การสร้างควม
ไว้วางใจและการพัฒนาสายสัมพันธ์ 2) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการ
สอนและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน 3) การเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้านทฤษฎีและการ
วิจัยเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) การประสานงาน
และการจัดการงานเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่ใช้ร่วมกันในเขต
พื้นที่การศึกษา 6) ดูแลเอาใจใส่นักเรียนของตน 7) การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน8) ให้
ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

4.2 การให้โอกาสผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนา ให้
เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตนเอง เป็นการร่วมคิด ร่วมทำ และเป็นการเรียนรู้
ร่วมกันซึ่งเริ่มจากส่วนน้อยจนถึงการมีส่วนร่วมแบบเต็มรูปแบบ

4.3 โครงการพัฒนาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะของการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้รับประโยชน์ (ผู้ร่วมวิจัย) สามารถที่จะรับผิดชอบในการแก้ไข
ปัญหาของตนเอง และพัฒนาตนเอง ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

บทเรียนที่ได้จากการวิจัย

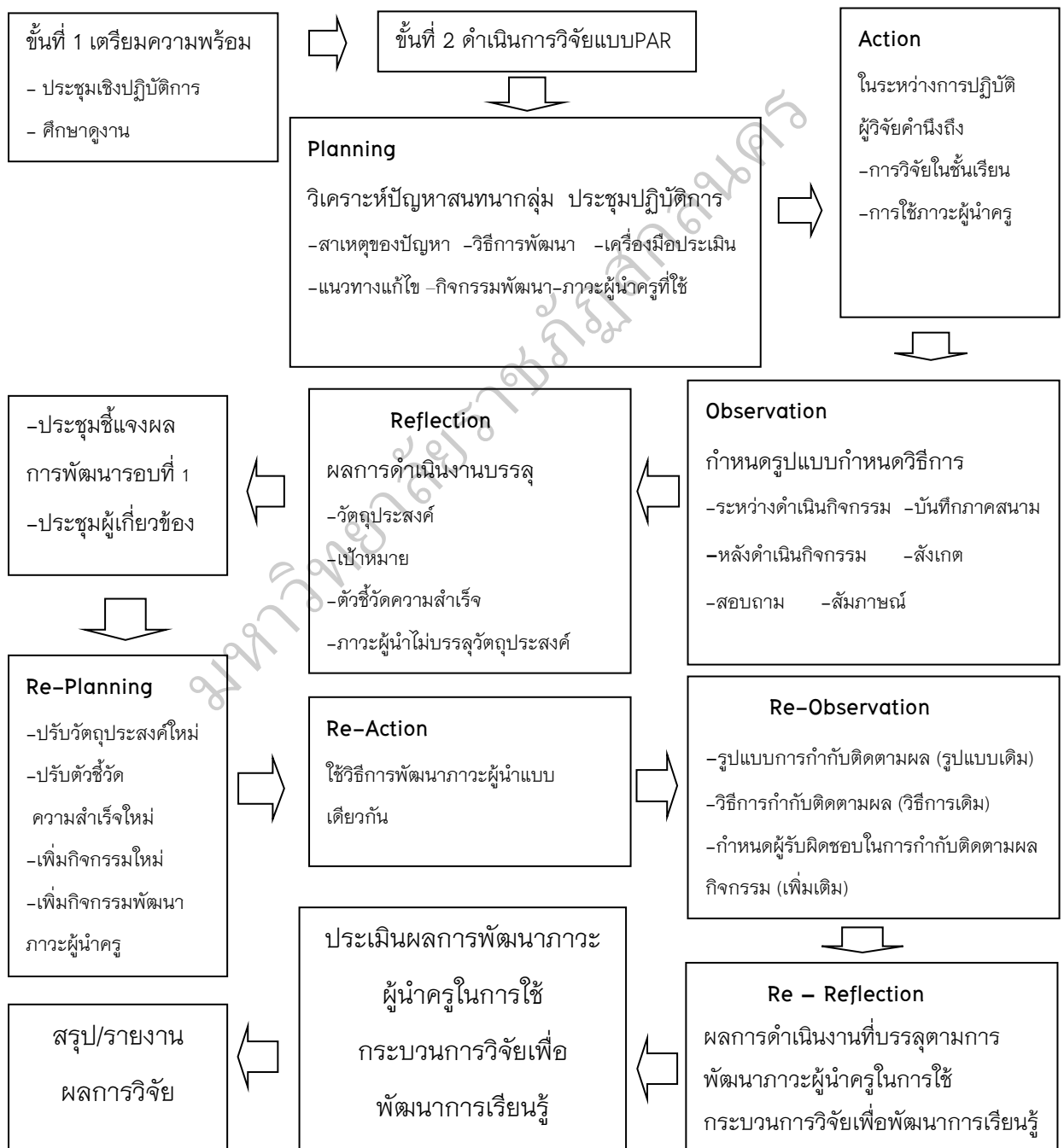
1. ในการวิจัยครั้งนี้เกิดความรู้ใหม่ในขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นความรู้จากการจัด
กระทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย 3 ประการดังนี้

1.1 การทำงานร่วมกันโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
(Participatory Action Research-PAR)

1.2 การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

โดยการจัดทำโครงการและกิจกรรม

1.3 ภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และจากการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาจนครบทั้ง 2 รอบ ตามที่กำหนดแล้วนั้น เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น จึงได้สรุปผลการดำเนินการพัฒนาดังภาพประกอบ 18

ภาพประกอบ 18 สรุปผลการดำเนินงานที่บรรลุตามการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในโรงเรียนดงพญาสุขเคราะห์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1